

במעשה ובלימוד // דף למנחה

הלימוד לזכר סיון שדה ומשה (מוסה) הורן

פתיחה למנחה

"לפי עומק מעורבותו של אדם במעשה עומק משמעותו בעיניו" (יגאל אלון)

השקעה והתמסרות למשימה הן תנאי לשינוי משמעותי במציאות, אבל גם תנאי לשינוי פנימי וקבוצתי של העוסקים בהם.

הלימוד לפנינו שואב ממקורות היחסים שבין משימה ולימוד. נצא לדרך ממסכת אבות של משנת יהדות הגליל העתיקה, נעבור בניסוחו הקצר והבהיר של אהרון דוד גורדון. ונתרגל התבוננות של לימוד במשימה שגרתית ומשמימה מתוך אתגרי החלוציות של חנה סנש הצעירה.

במעשה ובלימוד - חיבור מעשה ולימוד הוא מאפיין פעולה מרכזי עבודתנו. פעולה מתוך עומק ושינוי ערכי, לצד עשייה משמעותית בשטח. מזהים צורך, נרתמים למשימה, לומדים ומשתנים. לימוד דגל, למשימות ורח.

לימוד שמוסיף מעשה / צוריאל אסף

- מה עיקר הטענה של המקור במילים משלך, ומה דעתך?
- שתפו בהתנסות אישית בלימוד שפניע לפעולה ולמעשה. מה למדתם? מה עשיתם?
- כיצד ניתן להגביר את החיבור של הלימוד והמעשה לחיי החבורה שלנו?

עבודה אחת של חיים / אהרון דוד גורדון

- מה הסיכון שבעבודת חומר או רוח שלא מתקיימות זו בצד זו לפי המקור?
- מה הערך שבאורח חיים המשלב מעשה ולימוד בעיניך?
- תנו דוגמאות מחייכם לשילוב מעשה ולימוד, משימה ותהליך התפתחות?

לחבר גרביים, פעשה ושליחות / חנה סנש

- מה היחס בין המשימה איתה מתמודדת סנש הצעירה לבין התהליך האישי והפנימי שהיא עוברת?
- שתפו באתגרים הנובעים משילוב סביבת משימה ומרחב למידה וצמיחה אישיים וקבוצתיים.
- שתפו בעצות לשיפור הזיקות שבין המשימה בשטח לתהליכי התפתחות של יחיד וקבוצה.

סיון שדה, עובד צעיר בחקלאות בן קיבוץ כפר מסריק. נפל ב-5.11.24 במלחמת 'חרבות ברזל' בשטחי גידולי השדה של המשק כתוצאה מנפילת רקטה ששוגרה מלבנון. יהי זכרו ברוך.

משה (מוסה) הורן, איש קיבוץ הזורע, פוותיקי ענף הפלחה בקיבוץ ובעמק יזרעאל. נפל ב-24.03.25 בפיגוע טרור בשולי אדמת העמק במלחמת חרבות ברזל. יהי זכרו ברוך.

עבודה אחת של חיים/ אהרון דוד גורדון

אנחנו היינו הראשונים שאמרנו כי עבודת החומר ועבודת הרוח הן עבודה אחת של חיים, כי עבודת רוח, שאין עמה עבודת חומר, היא עבודת רוח ערטילאית, ולא עבודת רוח חיים, וכן עבודת חומר, שאין עמה, יותר נכון, שאין מתוכה, שאין היא עצמה מבחינה עליונה עבודת רוח, היא עבודת חומר ריק, עבודה מיכנית, ולא עבודה של חיים.

לחבר גרביים, מעשה ושליחות/ חנה סנש

בסוף היום שכבתי במיטתי "עבודה מדהימה, פשוט חלום" סיננתי לעצמי... עבר שבוע. אינני יכולה לסבול יותר את תחושת המחנק. לבלות 8 שעות ביום בלחבר זוגות גרביים?!- נו באמת, איפה כל אותה שליחות גדולה שנשאה אותי על כנפי נשרים מהונגריה הרחוקה? היכן כל הגודל והמשימות הענקיות להציל את העולם? ... אינני יכולה לסבול זאת... אך רגע... אולי אפשר לנתב את האנרגיה האדירה למקום טוב יותר... אהפוך את האירוע החוסם אותי לאירוע של זרימה...נכון, כביסת 150 זוגות גרביים חוסמת אותי לחלוטין, כי הן חסרות משמעות עבורי... אם אחשוב על הדברים באמת, אז אם לא אהיה פה, אם לא אבצע שליחותי כאן בגרביים, כיצד יוכלו החיילים ועובדי השטח ללחום היטב את מלחמתם ולעמוד על משמרתם??? וכן... אם נחוץ לעמי" גרביים נקיות, הרי ברגע זה זאת שליחותי הנעלה ביותר!

תחושת שמחה וסיפוק מילאה אותי. 8 שעות של כביסה הפכו לחוויה מרנינה. בדרכי הביתה היה לי מצב רוח מצויין. שרתי, צחקתי וחשתי סיפוק עצום.

הצלחתי להתמודד עם משימה שכמעט גרמה לי להתמוטט. האירוע החסימתי הפך לאירוע זרימתי. השליחות גברה על תחושות התסכול, העצבות והדיכאון- משמעותה של השליחות. אכן זהו ניצחון אמיתי...

לימוד שמוסיף מעשה/ צוריאל אסף

רבי חנינא בן דוסא אומר:
כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, / חכמתו מתקיימת;
(וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, / אין חכמתו מתקיימת).
הוא היה אומר: כל שפעשיו מרבין מחכמתו, / חכמתו מתקיימת;
(וכל שחכמתו מרבה מפעשיו, / אין חכמתו מתקיימת).
הוא היה אומר: כל שרוח הבריות נוחה הימנו, רוח המקום נוחה הימנו.
(וכל שאין רוח הבריות נוחה הימנו, אין רוח המקום נוחה הימנו).
(משנה פסכת אבות פרק ג)

יחסי התלות החיובית של המעשה והלימוד במסורת העברית, נמסרים לנו כתמצית תורתו של חנינא בן דוסא 'איש המעשה' שחי בכפר ערבה, והיה רועה צאן ואחד מחכמי הגליל במאה הראשונה לספירה.

בראש דבריו עוסק חנינא בתנאי הסף של הלימוד, המוצג כאן 'כיראת החטא'. למעשה, זה מעין הצורך של 'הסור מרע' שקודם לעשיית הטוב. בכדי להגיע לעשיית הטוב נדרש האדם להיות 'ירא חטא', מה שניתן לתפוס כפחד מפני החטאה ומפני החמצה. מי שלא יודע חשש כזה עשוי לכלות את זמנו בגלילה אינסופית של פיד ברשת החברתית, או בחדשות, הופ, עובר הערב, שנה חולפת. ופה אתה עושה שנה הבאה? נקודת המוצא המביאה אותנו לעשיית הטוב היא החשש שלא נחטיא, שנמצה את ההזדמנות שהחיים מגישים לנו, בעצם, שבאמת נזחיה.

חיבור המעשה והלימוד עומד בלב המסורת של הדברים כאן. במידה שאדם אכן מכוון לעשיית הטוב, הוא נדרש לכרוך את החכמה עם המעשה. רעיונות יפים לא מחזיקים מעמד אם הם לא מקבלים ביטוי בפועל. כמה? כמה שיותר. החכמה תלויה במעשה באופן שראוי שהוא יהיה מרובה ממנה, זה לא בהכרח רק ריבוי של יותר מעשים מחכמה, זה גם יכול להיות מעשים מרובים, מתוך מה הם מרובים? מהחכמה. כלומר זו צריכה להיות חכמה שמביאה את האדם להרבות מעשים. לא פעולה שמביאה להרבות בחכמה אלא חכמה שמביאה להרבות במעשים. תלמוד שמביא לפעולה. שמרבה בפעולה.

וזה לא הכל, היחיד לא לומד ולא פועל בחלל ריק אלא בזיקה ליחד, ביחס לאחר ולחברה. רוח הבריות, התיקון הנוגע למרחב שבין אדם וחברו, הוא המוצא המכונן גם לתיקון של האדם עצמו, מה שקוראים לפעמים בין אדם למקום. אין משמעות לתהליך תיקון עצמי ואישי מופלא ככל שיהיה אם איננו פועל מתוך ואל תיקון יחסים עם הזולת. ביחד.